

Assessment of Social and Behavioral Sciences Research Outputs of Shahid Beheshti University Using Indicators of Scientometrics and Altmetrics During 2010-2020

Amir Ghasemian¹

 1. MA of Information and Knowledge Science Department, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Email: Amiramir13731373@gmail.com

Amir Reza Asnafi^{2*}

 2. Associate Professor of Information and Knowledge Science Department, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Mohammad Amin
Erfan Manesh³

 3. Eastern Canada Higher Education Commission, New Brunswick, Canada.
Email: amin.erfanmanesh@gmail.com

Email: aasnafi@gmail.com

Date of Reception:
26/08/2022

Date of Acceptation:
22/01/2023

Abstract

Purpose: This study aims to study the social and behavioral sciences research outputs at Shahid Beheshti University using indicators of Scientometrics and Altmetrics during 2010-2020. In the current world, where research is considered a factor for increasing power, countries try to raise the quantity and quality of their research outputs. Scientometrics is a field of research that uses statistical and measurement methods to determine the growth and development criteria of science and help determine the position of countries quantitatively. On the other hand, the Web 2 revolution and the current advances in information technology have had a great impact on various scientific fields, and the possible benefits, and have changed the behavior of researchers. The wide level of access and widespread use of the web has made researchers use this space to share their works and increase the visibility of their research outputs, and tend to be more present in social networks and connect with the virtual world.

Methodology: The indexed research outputs in Scopus in the field of social and behavioral sciences were studied.

The current research was applied and was conducted with Scientometrics and Altmetrics approaches. Scopus, Scival, and Altmetric databases were used to gather data. The data were analyzed using descriptive and inferential statistics tests in Excel and SPSS software.

The investigated community is all research outputs in the subject areas of social and behavioral sciences, including "subject areas of psychology", "economy, econometrics, and finance", "business, management and accounting", "social sciences", and "decision-making sciences", according

to the category The subject of the Scopus database is Shahid Beheshti University in the years 2010 to 2020.

Findings: In terms of Field-weighted citation impact, the highly cited articles were in the top 10% threshold, the top journals were in the top 25% threshold, and the subject area of business, management, and accounting was located in the highest rank. The most used social media in all areas were Twitter and Mendeley. In terms of the number of tweets, the field of psychology with 599 tweets has the most mentions and 3079 mentions in Mendeley, in the first place, and economics, econometrics, and finance have the least mentions and signs with 14 tweets and 348 mentions. In the correlation section, the results of the Spearman test showed that the subject areas of psychology and decision-making sciences have a statistically significant relationship Between the number of citations index and the altmetric score.

Conclusion: The research outputs of Shahid Beheshti University in the subject areas of social sciences and behavior had an ascending process during 2010-2020. The reason for this can be the increase of students and researchers at different levels. It can be stated that by inserting a digital object identifier (DOI) for all the outputs, their effect will be investigable based on the Altmetrics indicators. Universities need to emphasize the quality of research outputs in addition to the quantity of these outputs and also considering the special research credit and credit for authors of articles in top journals can be a suitable solution to increase the quality of research outputs. The results of this research can be used for planning at the level of management, and various vice-chancellors in the university under review, and by knowing the priorities, abilities, and weaknesses, provide the necessary facilities to make scientific activities more targeted in the fields of social and behavioral sciences in the university under review. Finally, the findings of this research can help identify the scientific position of the desired university in the subject areas of social and behavioral sciences, as well as plan for the development of the university at the national and international levels.

Keywords: Shahid Beheshti University, Social and Behavioral Sciences, Scientometrics, Altmetrics, Scival, Altmetric Explore.

*Amir Ghasemian*¹

Amir Reza Asnafi^{2*}

Mohammad Amin

*Erfan Manesh*³

Date of Reception:
26/08/2022

Date of Acceptation:
22/01/2023

ارزیابی برون داده‌های پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

امیر قاسمیان^۱

امیررضا اصنافی^{۲*}

محمدامین عرفان‌منش^۳

۱. کارشناسی ارشد، گروه علم‌اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.

Email: Amiramir13731373@gmail.com

۲. دانشیار، گروه علم‌اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران. (نویسنده مسئول).

۳. کمیسیون آموزش عالی شرق کانادا، نیوبرانزویک، کانادا.

Email: amin.erfanmanesh@gmail.com

Email: aasnafi@gmail.com

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر، مطالعه برون داده‌های پژوهشی در حوزه موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه شهید بهشتی با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ بوده است.

روش‌شناسی: برون داده‌های پژوهشی حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری نمایه‌شده در پایگاه اسکوپوس بررسی شد. این پژوهش از نوع کاربردی بود و با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی انجام شد. برای گردآوری داده‌ها از پایگاه‌های اسکوپوس، سای‌ول و آلت‌متریک استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی و استنباطی در نرم‌افزارهای اکسل و اسپاس انجام شد.

یافته‌ها: از نظر اثرگذاری وزن‌دهی‌شده در سطح رشته، مقالات پراستناد در بازه ۱۰ درصد، و مجلات برتر در آستانه ۲۵ درصد، حوزه‌های موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری در بالاترین رتبه بندی قرار گرفته است. بیشترین رسانه‌های اجتماعی مورد استفاده در تمامی حوزه‌ها، توئیتر و مندلی بودند. در بخش همبستگی، نتایج آزمون اسپیرمن نشان داد که حوزه‌های موضوعی روانشناسی و علوم تصمیم‌گیری دارای رابطه آماری معنادار بین شاخص تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک هستند.

نتیجه‌گیری: برون داده‌های پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در بازه زمانی ۲۰۲۰-۲۰۱۰ سیر صعودی داشته است. دلیل این امر می‌تواند افزایش دانشجویان و پژوهشگران در مقاطع مختلف باشد. می‌توان بیان کرد با درج شناساگر شیء دیجیتال برای تمام برون داده‌ها تأثیر آنها بر اساس شاخص دگرسنجی‌ها قابل بررسی خواهد بود.

واژگان کلیدی: دانشگاه شهید بهشتی، علوم اجتماعی و رفتاری، علم‌سنجی، دگرسنجی، سای‌ول، آلت‌متریک اکسپلورر.

صفحه ۲۳۰-۲۱۱

دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۰۴

پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۲

مقدمه و بیان مسئله

برون‌دادهای پژوهشی^۱ به‌عنوان یک نیاز ضروری برای حفظ بقا و استقلال کشور با توجه به موج پرشتاب جهانی شدن و پیشرفت‌های برق‌آسای علم و فناوری در زمینه‌های گوناگون، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است (نوروزی، ابوالقاسمی و قهرمانی، ۱۳۹۴). در دنیای کنونی که پژوهش به‌عنوان عاملی برای افزایش قدرت محسوب می‌شود، کشورها سعی می‌کنند کمیت و کیفیت برون‌دادهای پژوهشی خود را افزایش دهند. علم‌سنجی^۲ نیز به‌عنوان حوزه‌ای پژوهشی که با استفاده از روش‌های آماری و اندازه‌گیری به تعیین معیارهای رشد و توسعه علوم می‌پردازد، به تعیین جایگاه کشورها از لحاظ کمی کمک می‌کند (عرفان‌منش و حسینی، ۱۳۹۶). از سوی دیگر انقلاب وب^۳ و پیشرفت‌های کنونی فناوری اطلاعات تأثیر زیادی بر حوزه‌های مختلف علمی داشته و فواید احتمالی وب، رفتار پژوهشگران را تغییر داده است. سطح وسیع دسترسی و گسترده‌بودن استفاده از وب سبب شده است تا پژوهشگران از این فضا برای به اشتراک‌گذاری آثار خود بهره ببرند و رؤیت‌پذیری^۴ برون‌دادهای پژوهشی خود را افزایش دهند و به سوی حضور هر چه بیشتر در شبکه‌های اجتماعی و ارتباط با دنیای مجازی متمایل شوند (اسماعیل پور بندبنی و همکاران، ۱۳۹۵). بنابراین رویکردهای نوینی جهت محاسبه تأثیرات علمی و ارزیابی اثرگذاری انتشارات علمی به وجود آمده است که استفاده در سطح هر مدرک را نشان می‌دهد. به این رویکردها دگرسنجی‌ها^۵ گفته می‌شود. این شاخص‌ها در مقایسه با استناد^۶، اشاره^۷ و غیره می‌شود (جوکار و گل‌تاجی، ۱۳۸۹).

یکی از معیارهای ارزیابی دانشگاه‌ها و کشورها میزان برون‌دادهای پژوهشی آنها در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی است. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی نمایه‌شده^۸ هر کشور در نمایه‌های معتبر بین‌المللی، نشان‌دهنده بخش مهمی از فعالیت‌های علمی آن کشور در سطح بین‌المللی است. بنابراین به‌منظور ارزیابی فعالیت‌های علمی، تصویری روشن از این وضعیت همواره مورد توجه مدیران پژوهشی کشور بوده است (ارشدی، عرفان‌منش و سالمی، ۱۳۹۶). از این رو ضروری است که در دانشگاه‌های ایران نیز که مهم‌ترین قطب علمی کشور محسوب می‌شوند توجه به برون‌دادهای پژوهشی مدنظر قرار گرفته شود.

با توجه به اینکه هدف پژوهش‌های علوم اجتماعی^۹، تربیت و تأمین نیروی انسانی ماهر و متخصص برای انجام امور پژوهشی، آموزشی، مدیریتی و برنامه‌ریزی در زمینه‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی است، و نیز با توجه به اینکه تأکید اصلی این حوزه، آموزش و ترویج کتدوکاوی می‌دانی در مورد مسائل اجتماعی کشور و تحلیل و تفسیر ریشه‌ها، زمینه‌ها، علل و عوامل آنها، توصیف و تحلیل گستردگی آنها در جامعه و نهایتاً تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از این مطالعات برای حل مسائل اجتماعی است، لذا ارائه راهکارهای سنجیده برای مقابله با این مشکلات و تحولات اجتماعی لازم است.

بنابراین برای بهبود این مسائل، بررسی وضعیت برون‌دادهای پژوهشی توسط پژوهشگران دانشگاه‌های کشور در

1. Research output
2. Scientometrics
3. Visibility
4. Alternative Metrics (Altmetrics)
5. Citation
6. Bookmarks
7. Mentions
8. Social Sciences

حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری همواره از مهم‌ترین شاخص‌های مورد توجه در ارزیابی‌های برون‌دادهای پژوهشی به شمار می‌رود. از طرفی با توجه به اهمیت پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس^۱ به‌عنوان یکی از پایگاه‌های اطلاعاتی اصلی استنادی بین‌المللی با شاخص‌های علم‌سنجی و همچنین با دسترسی دقیق و سریع به تحلیل داده‌ها در آلت‌متریک اکسپلورر^۲، آمارها و شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی در این دو بستر اطلاعاتی از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین این پژوهش به ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی در حوزه موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه شهید بهشتی، بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی در پایگاه‌های اسکوپوس و آلت‌متریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ خواهد پرداخت.

پرسش‌های پژوهش

۱. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری با رویکرد علم‌سنجی از منظر شاخص کمیت، اثرگذاری و همکاری‌های پژوهشی بر اساس داده‌های پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ چگونه است؟
۲. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری با رویکرد دگرسنجی از منظر میزان اشاره و نشانه‌گذاری بر اساس داده‌های پایگاه آلت‌متریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ چگونه است؟
۳. آیا میان شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس و آلت‌متریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ رابطه وجود دارد؟

چارچوب نظری

آلت‌متریکس یا دگرسنجی رویکردی جدید است که هدف آن سنجش اثربخشی^۳ برون‌دادهای پژوهشی با استفاده از تحلیل اطلاعات شبکه‌های اجتماعی عمومی و علمی است. می‌توان آلت‌متریکس را زیرمجموعه‌ای از وب‌سنجی^۴ دانست، که در آن بیشتر از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌شود. با افزایش تعداد پژوهشگران در زمینه‌های مختلف و گرایش آنها به استفاده از وب در فعالیت‌های علمی و استفاده از ابزارهایی مانند وبلاگ، تالار گفتگو و شبکه‌های اجتماعی و نیز پایگاه‌های اطلاعاتی از یک سو و محدودیت روش‌های مبتنی استناد در اندازه‌گیری تأثیرات علمی در محیط‌های مجازی از سوی دیگر، شکل تازه‌ای برای اندازه‌گیری تأثیر علمی به وجود آمده است. فرمت‌های جدید، استفاده در سطح هر مدرک را منعکس می‌کنند که همه آنها قابل اندازه‌گیری هستند و می‌توان تأثیر مرکبی از همه آنها برای یک اثر دریافت کرد که غنی‌تر از تأثیر استناد است که این تأثیر را «آلت‌متریکس» نامیده‌اند (Priem Et al, 2010). شاخص‌های مبتنی بر استناد و شاخص‌های آلت‌متریکس ضمن داشتن تفاوت‌هایی با یکدیگر، مکمل هم هستند. دگرسنجی‌ها، چون به گذر زمان وابسته نیستند، می‌توانند اثرگذاری آنی برون‌دادهای پژوهشی را نشان دهند. اما شاخص‌های استنادی در تکنیک‌های علم‌سنجی به گذر زمان وابسته‌اند تا بتوانند توسط جامعه علمی مورد مطالعه،

1. Scopus
2. Altmetric Explorer
3. Effectiveness
4. Webometrics

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

استفاده و استناد قرار گیرند. انتشارات برون‌دادهای پژوهشی، و دسترس‌پذیری آنها از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی علمی بسیار فرایند زمان‌بر و وقت‌گیری است. برای رفع این محدودیت و گسترش تکنیک‌های علم‌سنجی، دگرسنجی‌ها مطرح شدند تا بتوانند برون‌دادهای پژوهشی را از طریق شبکه‌های اجتماعی برای محققان و حتی عموم مردم دسترس‌پذیر کنند و وابستگی به زمان را در ارزیابی استفاده از برون‌دادهای پژوهشی کم‌رنگ کنند (حسینی و تقی‌زاده میلانی، ۱۳۹۹).

پیشینه پژوهش

سلیمی (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان بررسی میزان حضور پژوهشگران پرتولید ایرانی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت و پایگاه استنادی اسکوپوس با روش دگرسنجی دریافت که بیشترین میزان حضور و فعالیت مربوط به گروه فنی و مهندسی و کمترین فعالیت مربوط به گروه علوم انسانی است. یافته‌ها نشان داد همبستگی مثبت و قوی بین شاخص‌های منتخب از پایگاه استنادی اسکوپوس (نمره استناد و شاخص اچ^۱) و شاخص‌های آلتمتریکس شبکه ریسرچ گیت (نمره تأثیرگذاری و نمره شبکه ریسرچ گیت^۲) وجود دارد.

عرفان‌منش و حسینی (۱۳۹۶) در پژوهش خود به بررسی کیفیت برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه اصفهان پرداخته‌اند. پژوهش حاضر از نوع کاربردی بوده و با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی انجام شده است. جامعه پژوهش شامل ۵۸۰۶ مقاله است که حداقل یکی از نویسندگان آن دارای وابستگی سازمانی به دانشگاه اصفهان بوده و طی سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۰۶ در پایگاه اسکوپوس منتشر شده‌اند. یافته‌ها حاکی از آن بود که عملکرد کیفی دانشگاه اصفهان در تولید برون‌دادهای پژوهشی در سه شاخص نرخ استنادشدگی^۳، درصد مقاله‌های حاصل از مشارکت علمی بین‌المللی^۴ و درصد مقاله‌های منتشرشده در مجله‌های^۵ برتر در سطح بالاتری در مقایسه با متوسط کشور قرار داشته است. از سوی دیگر تولیدات علمی دانشگاه اصفهان در شاخص‌های میانگین استناد^۶، میانگین مشاهده^۷، اثرگذاری وزن‌دهی شده در سطح رشته^۸ و درصد مقاله‌های پراستناد^۹ از عملکرد پایین‌تری در مقایسه با میانگین کشور برخوردار برخوردار بودند.

عرفان‌منش (۱۳۹۷) در مقاله خود رابطه میان شاخص‌های آلتمتریک و کیفیت مجله‌های علم اطلاعات و کتابداری در اسکوپوس را بررسی کرده است. در این پژوهش فعالیت ۱۳۴ نشریه علم اطلاعات و کتابداری نمایه‌شده در پایگاه اسکوپوس با روش توصیفی و همبستگی و شاخص‌های آلتمتریک و کتاب‌سنجی بررسی شد. یافته‌ها نشان داد که از ۶۶۳۸ مقاله منتشرشده دارای شناسگر شیء دیجیتال^{۱۰} در مجله‌های علم اطلاعات و کتابداری در سال ۲۰۱۵، تعداد ۲۵۲۴ مقاله، دست کم یک بار در رسانه‌های اجتماعی اشاره شده است. مجله علم اطلاعات بیشترین میزان حضور در

- 1 . H-Index
- 2 . Research Gate
- 3 . Citedness Rate
- 4 . Percentage of Paper Published Through International
- 5 . Percentage of Papers Published in High-Quality Journals
- 6 . Citations per Publication
- 7 . Views per Publication
- 8 . Field-weighted Citation Impact
- 9 . Percentage of Highly-Cited Papers
- 10 . Digital Object Identifier (DOI)

رسانه های اجتماعی (پوشش ۱۰۰ درصد) را داشته است. نتایج آزمون همبستگی رتبه ای اسپیرمن^۱ وجود رابطه آماری معنادار و مثبت میان شاخص های فعالیت آلتمتریک و کیفیت مجله ها را نشان داد.

منصورکیایی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود به بررسی میزان اشاعه مقالات علمی پژوهشگران علم اطلاعات و دانش شناسی جهان در شبکه های اجتماعی پرداخته اند. روش پژوهش از نوع مطالعات علم سنجی بود که با روش تحلیل محتوا و با استفاده از شاخص های آلتمتریک انجام شد. یافته ها نشان داد که میزان نرخ رشد سالانه اشاعه مقالات علمی در شبکه های اجتماعی از سال ۲۰۰۵ تا اواسط سال ۲۰۱۶، ۳۲ درصد بوده که بیشترین میزان اشاعه مربوط به شبکه اجتماعی ریسرچ گیت به مقدار ۷۸ درصد و بیشترین فراوانی حوزه های موضوعی اشاعه یافته در شبکه های اجتماعی کتابداری و اطلاع رسانی، بازیابی اطلاعات و کتاب سنجی بوده است.

صراطی شیرازی (۱۳۹۸) در مقاله خود تحت عنوان مطالعه آلتمتریک مقاله های ایرانی نمایه شده در نمایه استنادی علوم اجتماعی به بررسی حضور مقاله های ایرانی نمایه شده در نمایه علوم اجتماعی در شبکه های اجتماعی و ارتباط میان حضور در رسانه های اجتماعی و عملکرد استنادی آنها پرداخت. روش این پژوهش از نوع کاربردی بوده و با رویکرد علم سنجی و استفاده از شاخص های آلتمتریک انجام شد. نتایج نشان داد که مقالات ایرانی نمایه شده در پایگاه نمایه استنادی علوم اجتماعی^۲، حدود ۹۰ درصد میزان حضور را در رسانه های اجتماعی کسب کرده اند و در میان رسانه های اجتماعی نیز تویتر^۳ رتبه اول را به دست آورد. همچنین نتایج نشان داد که رابطه آماری معناداری میان استنادات دریافتی در پایگاه وب آو ساینس^۴ و نمره آلتمتریکس و شاخص های آلتمتریکس اغلب رسانه های اجتماعی وجود دارد.

غفاری، زکیانی و ملکی (۱۳۹۸) در پژوهش خود به بررسی برون دادهای پژوهشی پژوهشگران حوزه روانشناسی در پایگاه استنادی وب علوم طی سال های ۲۰۱۷-۲۰۱۳: به مطالعه علم سنجی پرداخته اند. یافته های این پژوهش نشان داد بیشترین سهم تولیدات حوزه روانشناسی مربوط به سال ۲۰۱۷ است. همچنین بررسی حوزه های موضوعی نیز نشان داد که مقولات اخلاق، رفتار، افسردگی، سلامت روان، نقاط داغ حوزه مذکور را تشکیل می دهد.

احتشام و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله خود به بررسی شاخص های آلتمتریک مقالات دانشگاه علوم پزشکی بیرجند ثبت شده در پایگاه اسکوپوس پرداختند. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی با روش علم سنجی و با استفاده از شاخص های آلتمتریک انجام شده است. یافته ها حاکی از این بود که میان ۹۱۱ مقاله بازیابی شده، در مجموع ۸۹ درصد مقالات دانشگاه حداقل یک بار در رسانه های اجتماعی به اشتراک گذاشته شده بودند، و بین میزان استنادات دریافتی مقالات با سنجه کسب، ارتباط آماری معناداری وجود دارد و بین میزان استنادات دریافتی در پایگاه اسکوپوس و سنجه بحث ارتباط معناداری مشاهده نشد. در نتیجه شاخص های آلتمتریک یا سنجه های جایگزین، می توانند مکمل مناسبی برای تحلیل های استنادی باشند.

مقیسه، مرادیان و عرفان منش (۱۳۹۹) در مقاله خود به مطالعه میزان استناد، دانلود^۵، اشاره، و نشانه گذاری کتاب های الکترونیکی منتشر شده از سوی اشپرینگر^۶ در چهار حوزه موضوعی علوم پایه، علوم پزشکی، علوم

1 . Spearman's Rank Correlation Test

2 . Social Sciences Citation Index

3 . Twitter

4 . Web of Science

5 . Download

6 . Springer

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

اجتماعی، و مهندسی در یک بازه زمانی سه‌ساله پس از انتشار کتاب‌ها پرداخته‌اند. این پژوهش نوعی مطالعه توصیفی-همبستگی است که با استفاده از شاخص‌های استنادی و دگرسنجی انجام شده است. یافته‌ها نشان داد که بیشترین میزان استناد به کتاب‌های علوم پایه تعلق دارد، بیشترین میزان اشاره در رسانه‌های اجتماعی به کتاب‌های علوم پزشکی و بیشترین میزان دانلود و نشانه‌گذاری به کتاب‌های مهندسی تعلق داشته است. تمامی کتاب‌های مورد بررسی حداقل یک‌بار دانلود شده‌اند، درحالی‌که سهم کتاب‌های نشانه‌گذاری شده معادل ۹۰.۲ درصد، سهم کتاب‌های استنادشده معادل ۶۷.۹ درصد، و سهم کتاب‌های اشاره‌شده در رسانه اجتماعی فقط معادل ۱۹.۵ درصد بوده است.

ثلول و کوشا در پژوهش خود به بررسی داده‌های استنادی ۱۳۵۳۳۱ مدرک منتشرشده در پایم‌د در بازه زمانی ۲۰۱۰-۲۰۱۲ پرداخته و آنها را با یازده مقیاس جایگزین این مقالات مقایسه کرده‌اند. نتایج، شواهدی قوی ارائه داد که فقط شش مقیاس از یازده مقیاس جایگزین با شمارش استنادها همبستگی دارند؛ باین‌حال، پوشش همه مقیاس‌های جایگزین به جز «تویتر» کم بوده است. همچنین یافته‌ها نشان داد که به دلیل افزایش استفاده از وب اجتماعی و به‌ویژه «تویتر»، ناشران باید به این مسئله توجه کنند که مقالات قدیمی‌تر به دلیل استفاده کمتر از وب اجتماعی در زمان انتشار، امتیازات آلت‌متریکس کمتری را کسب می‌کنند، و مقالات جدیدتر با تأثیر احتمالی همان مقالات، امتیازات آلت‌متریکس بیشتری را کسب می‌کنند؛ زیرا در عمل، بیشتر پژوهشگران به دنبال جستجوی جدیدترین مقالات هستند (Thelwall & Kousha, 2015).

لاهنیکین در مطالعه‌ای با موضوع آلت‌متریکس در علوم اجتماعی و علوم انسانی، با به‌کارگیری نرم‌افزار پلام‌ایکس^۱، نتایج پروژه آلت‌متریکس کتابخانه دانشگاه هلسینکی را مورد بررسی قرار داده است. نتایج حاصل از این بررسی نشان داد از آنجاکه بسیاری از موضوعات مهم در دو حوزه علوم اجتماعی و علوم انسانی، محلی بوده و مقالات آنها به زبان غیرانگلیسی منتشر می‌شوند، ابزارهای آلت‌متریکس این دو حوزه را برخلاف حوزه‌هایی نظیر پزشکی و علوم طبیعی، به خوبی پوشش نمی‌دهند و کتابخانه‌های دانشگاهی باید در توسعه و به‌کارگیری ابزارهای آلت‌متریکس با همکاری سایر کتابخانه‌ها و محققان شرکت کنند (Lahikainen, 2016).

نوردینی و پترز در پژوهشی عملکرد فعالیت آلت‌متریک ۳۰ مجله در حوزه اقتصاد را مورد مطالعه قرار داده و از مندلی، تویتر و رسانه‌های خبری به‌عنوان مهم‌ترین ابزار اجتماعی منتشرکننده برون‌دادهای پژوهشی در مجله‌های مورد مطالعه نام می‌برند. همچنین در این پژوهش رابطه آماری معناداری میان نمره آلت‌متریک و استناد دریافتی مقاله‌ها در پایگاه وب آو ساینس مشاهده شد (Nuredini & Peters, 2016).

پپلز و همکاران در پژوهش خود، رابطه آماری معنادار و مثبتی میان اشتراک در تویتر و تأثیرگذاری استنادی مقاله‌های منتشرشده را در ۲۰ مجله حوزه بوم‌شناسی گزارش کرده‌اند. باوجوداین، یافته‌های این پژوهش نشان داد مقاله‌های منتشرشده در مجله‌های دارای ضریب تأثیر^۲ بیشتر، الزاماً به میزان بیشتری در رسانه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته نشده‌اند (Peoples et al, 2016).

اورتگا در پژوهش خود در راستای بررسی قابلیت اطمینان و صحت ارائه‌دهندگان در آلت‌متریک به مقایسه داده‌های پایگاه‌های پلام‌ایکس، آلت‌متریک اکسپلورر، و کراس‌رف^۳ پرداخته است. نتایج نشان داد که آلت‌متریک ارائه‌دهنده بهترین پوشش

1 . plum X
2 . Impact Factor
3 . Crossref

پست‌های وبلاگ^۱، اخبار^۲ و توییت‌هاست. در حالی که پلام‌یکس، خوانندگان مندلی^۳ را بهتر جمع‌آوری می‌کند (Ortega, 2018) و اسیک در مقاله خود به بررسی تأثیر آلتمتریک بر استنادها و میزان مطالعه در رشته ارتباطات پرداخته است. این مطالعه چگونگی تأثیر این معیارها بر خوانندگان و استنادها را نسبت به مقالات در رشته ارتباطات بررسی کرده است. این مقاله داده‌های استنادی را در کنار داده‌های آلتمتریک از سایت‌های دانشگاهی، شبکه‌های اجتماعی مانند ریسرچ‌گیت و مندلی بررسی کرده است. نتایج نشان داد که بین شاخص‌های دگرسنجی و مبتنی بر استناد، رابطه آماری معنادار و مثبت وجود دارد. ارسال مقالات در سایت‌هایی مانند مندلی و ریسرچ‌گیت، نه تنها بر خوانندگان تأثیر گذاشته است، بلکه احتمال استناد را افزایش داده است. متغیرهای دیگری که باعث بهبود مطالعه و استناد به خوانندگان شدند، همکاری و حضور فعال در میان پژوهشگران بود (Wasike, 2019)

بررسی پیشینه‌ها نشان می‌دهد که پژوهش‌های مختلفی در خارج و داخل کشور در زمینه شبکه‌های اجتماعی و دگرسنجی انجام شده است. عمده این پژوهش‌ها به بررسی ابعادی مانند بررسی فعالیت‌های شبکه‌های اجتماعی و مطالعه آلتمتریک در موضوعات مختلف پرداخته‌اند. در این پژوهش از رویکردهای مختلف (علم‌سنجی و دگرسنجی) به صورت هم‌زمان برای حوزه‌های موضوعی مورد بررسی استفاده شده و به‌طور جامع و چندجانبه به این حوزه‌ها و موضوعات وابسته‌اش نگریسته شده است. همچنین با توجه به بررسی‌هایی که در ابعاد علم‌سنجی و دگرسنجی، و لزوم توجه به برون‌دادهای پژوهشی و شبکه‌های اجتماعی انجام شده است، مقاله حاضر به ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه شهید بهشتی بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی در پایگاه‌های اسکوپوس و آلتمتریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ می‌پردازد تا از این طریق به شناسایی جایگاه علمی دانشگاه مورد نظر در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری و نیز برای برنامه‌ریزی‌های جاری و آتی در راستای توسعه دانشگاه در سطح ملی و بین‌المللی کمک کند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی انجام شد. جامعه مورد بررسی تمامی برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری، شامل «حوزه‌های موضوعی روانشناسی»، «اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی»، «تجارت، مدیریت و حسابداری»، «علوم اجتماعی»، و «علوم تصمیم‌گیری»، طبق دسته‌بندی موضوعی پایگاه اسکوپوس، در دانشگاه شهید بهشتی در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ است. محیط اجرای پژوهش پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس، آلتمتریک اکسپلورر و سای‌ول^۴ است. داده‌های پژوهش از تاریخ ۲۵ اسفند تا ۳۰ اسفند ۱۳۹۹ از پایگاه استنادی اسکوپوس، سای‌ول و آلتمتریک گردآوری شدند.

روش گردآوری داده‌ها، مراجعه مستقیم و گرفتن خروجی‌های استاندارد از پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس، آلتمتریک اکسپلورر و سای‌ول است. برای تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها در اسکوپوس، پس از جستجوی مدارک مرتبط به دانشگاه شهید بهشتی و محدود کردن جستجو به حوزه‌های موضوعی و سال انتشار، از بخش تجزیه و تحلیل نتایج جستجو^۵ استفاده شد. در این بخش برای محاسبه کمیت، تعداد برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی، در

1. Weblog
2. News
3. Mendeley
4. Scival
5. Analyze search results

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری جستجو و بازیابی شدند. سپس شناسه‌گر شیء دیجیتال مقالات به آلت‌متریک اکسپلورر منتقل شد و داده‌های مربوط به میزان اشاره و نشانه‌گذاری بازیابی شدند. همچنین سهم دانشگاه مربوطه در حوزه موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری از برون‌دادهای دارای نمره آلت‌متریک، اطلاعات برون‌دادهای دارای حداقل یک اشاره از پایگاه آلت‌متریک اکسپلورر ذخیره شد. در سای‌ول در گزینه تحلیلی بنچ‌مارکینگ^۱، با انتخاب دانشگاه مدنظر، در محور "ایکس"، برون‌دادهای پژوهشی؛ و در محور "وای"، بر اساس شاخص مورد نیاز داده‌ها استخراج شد. بنابراین، داده‌های مربوط به همکاری‌های بین‌المللی، ملی، مؤسسه‌ای و انفرادی استخراج شدند. برای بخش اثرگذاری، تعداد کل استنادات هر رشته، میانگین استناد برای هر انتشار، اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته، درصد مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های برتر در آستانه ۲۵ درصد، درصد مقاله‌های پراستناد در آستانه ۱۰ درصد و شاخص اچ استخراج و تحلیل‌های متناسب با اهداف پژوهش صورت گرفت. در ادامه تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (با نرم‌افزار مایکروسافت اکسل) و آزمون همبستگی (با نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس^۲ ۲۶) انجام گرفت. شاخص‌هایی که در این پژوهش به‌منظور مطالعه مورد استفاده قرار گرفتند عبارت‌اند از:

- درصد مقاله‌های حاصل از مشارکت علمی بین‌المللی

درصد مقاله‌های نمایه‌شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که از طریق همکاری علمی حداقل یک پژوهشگر دارای وابستگی سازمانی به این دانشگاه و حداقل یک پژوهشگر دارای وابستگی سازمانی به دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی خارج از کشور تألیف شده است (عرفان‌منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- درصد مقاله‌های حاصل از مشارکت علمی ملی^۳

درصد مقاله‌های نمایه‌شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ از طریق همکاری علمی حداقل یک پژوهشگر دارای وابستگی سازمانی به این دانشگاه و حداقل یک پژوهشگر دارای وابستگی سازمانی به دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی به دیگر دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی ایرانی تألیف شده است (عرفان‌منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- درصد مقاله‌های حاصل از مشارکت علمی مؤسسه‌ای^۴

درصد مقاله‌های نمایه‌شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که از طریق همکاری علمی حداقل دو پژوهشگر دارای وابستگی سازمانی به دانشگاه شهید بهشتی تألیف شده است (بازیابی از پایگاه اطلاعاتی سای‌ول).

- درصد مقاله‌های انفرادی^۵

درصد مقاله‌های نمایه‌شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که فقط توسط یک نویسنده دارای وابستگی سازمانی به این دانشگاه تألیف شده است (عرفان‌منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- 1 . Benchmarking
- 2 . Spss
- 3 . Percentage of articles from national scientific participation
- 4 . Percentage of articles resulting from the scientific participation of an institution
- 5 . Percentage of individual articles

- درصد مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های برتر

درصد مقاله‌های نمایه شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که در مجله‌های برتر رشته خود منتشر شده‌اند. منظور از مجله‌های برتر در این پژوهش، مجله‌های ۲۵ درصد اول (چارک اول)، هر رشته و سال، بر اساس شاخص اس‌جی‌آر است (عرفان منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- درصد مقالات پر استناد

درصد مقاله‌های نمایه شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که در جمع برون‌دادهای پژوهشی پر استناد حوزه‌های موضوعی خود قرار گرفته‌اند. در این پژوهش آستانه استنادی ۱۰ درصد جهت تعیین برون‌دادهای پژوهشی پر استناد مورد استفاده قرار می‌گیرد (عرفان منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته

این شاخص از تقسیم تعداد استنادهای دریافتی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ بر تعداد استنادهای مورد انتظار بر اساس میانگین استنادی رشته‌های علمی مختلف در کل پایگاه اسکوپوس محاسبه می‌شود. شاخص تأثیرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته، بالاتر از یک نشان‌دهنده عملکرد استنادی بهتر برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه در مقایسه با متوسط جهانی برون‌دادهای پژوهشی مشابه، و شاخص پایین‌تر از یک، نشان‌دهنده عملکرد پایین‌تر برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه در مقایسه با متوسط جهانی برون‌دادهای پژوهشی مشابه است (عرفان منش و حسینی، ۱۳۹۶).

- میانگین استناد

تعداد استنادی که برون‌دادهای پژوهشی نمایه شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ در پایگاه اسکوپوس، به‌طور متوسط تا زمان گردآوری داده‌های پژوهش حاضر دریافت کرده‌اند (عرفان منش و حسینی، ۱۳۹۶).

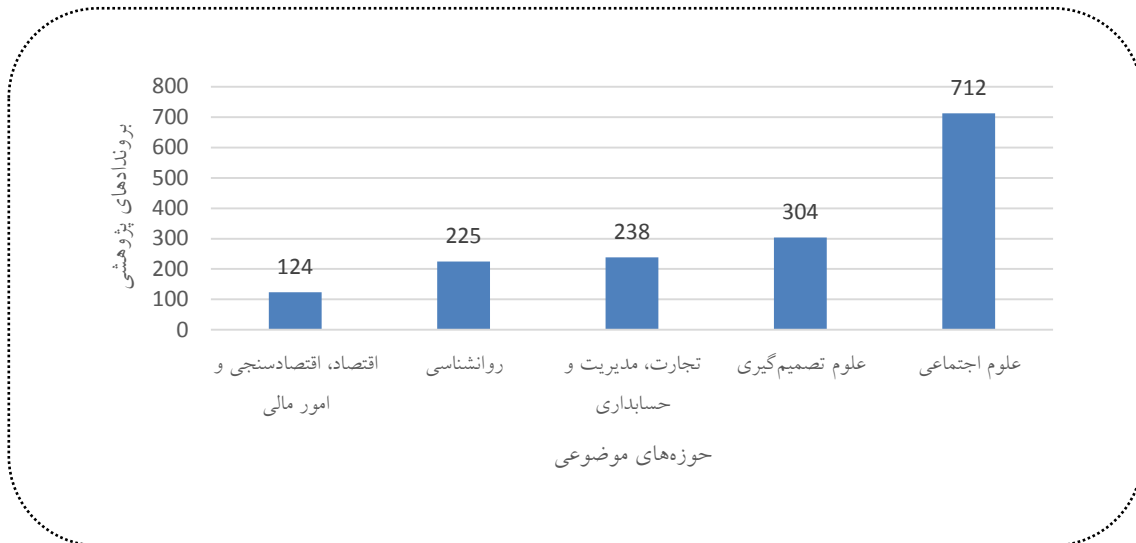
- شاخص اچ‌ایندکس

شاخص هیرش معادل اچ‌ان نشان می‌دهد که اچ مقاله منتشر شده دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری، اچ یا بیشتر از اچ استناد دریافت کرده‌اند. این شاخص می‌تواند به‌عنوان یکی از شاخص‌های نشان‌دهنده کیفیت مقاله‌های منتشر شده در یک دانشگاه مورد بررسی قرار گیرد (بازیابی از پایگاه اطلاعاتی سای‌ول).

یافته‌های پژوهش

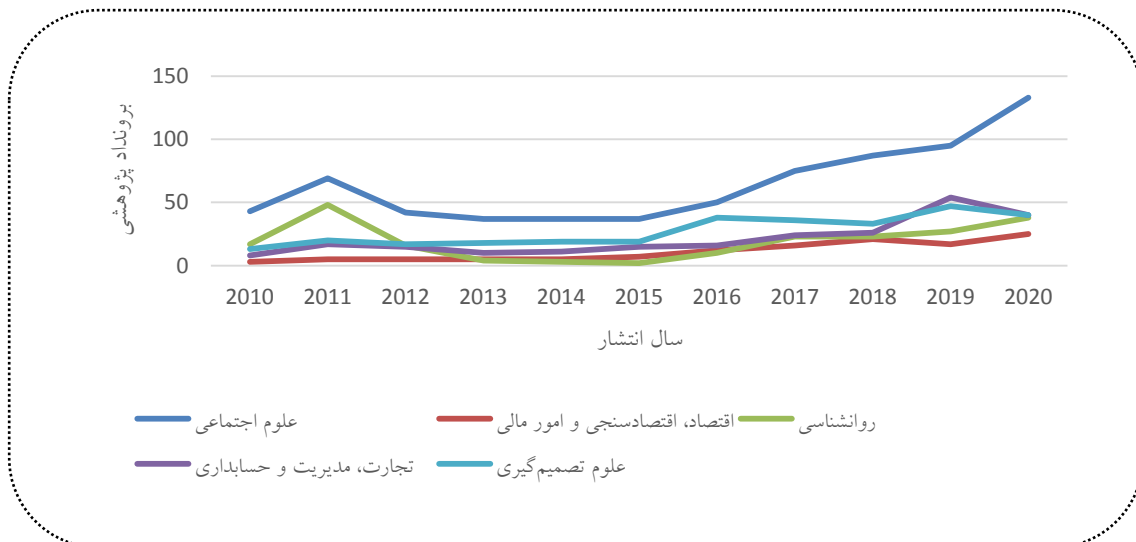
پاسخ به پرسش اول پژوهش. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری با رویکرد علم‌سنجی از منظر شاخص کمیت، اثرگذاری و همکاری‌های پژوهشی بر اساس داده‌های پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۲۰ چگونه است؟

نمودار ۱ وضعیت برون‌دادهای پژوهشی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی را با رویکرد علم‌سنجی از منظر شاخص کمیت بر اساس داده‌های پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۲۰ نشان می‌دهد. تعداد کل برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه شهید بهشتی طی بازه زمانی مورد

نمودار ۱. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس از منظر شاخص کمیت طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

نظر ۱۶۰۳ بوده است. از داده‌های موجود در نمودار ۱ چنین برمی‌آید که حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۷۱۲ برون‌داد پژوهشی (۴۴.۴ درصد)، در رتبه اول، حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری با ۳۰۴ برون‌داد پژوهشی (۱۸.۹ درصد)، در رتبه دوم، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با ۲۳۸ برون‌داد پژوهشی (۱۴.۸ درصد) در رتبه سوم، حوزه موضوعی روانشناسی با ۲۲۵ برون‌داد پژوهشی (۱۴.۰۲ درصد) در رتبه چهارم، و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۲۴ برون‌داد پژوهشی (۷.۷ درصد) در رتبه پنجم و آخر قرار گرفته است.

نمودار ۲. روند برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس از منظر شاخص کمیت طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

میزان و روند رشد برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه اسکوپوس در نمودار ۲ به نمایش گذاشته شده است. نمودار ۲ نشان می‌دهد که در تمامی حوزه‌های موضوعی این روند رو به رشد بوده است، هرچند که رشد آنها شکل منظمی نداشته است و در بعضی سال‌ها به صورت نزولی و در بعضی سال‌ها

به صورت ثابت بوده است. مطابق با این نمودار، بیشترین میزان برون داده‌های پژوهشی در حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی در سال ۲۰۲۰ با تعداد ۲۵ برون داد، در حوزه موضوعی روانشناسی در سال ۲۰۱۱ با ۴۸ برون داد، در حوزه موضوعی تجارت، مدیریت، و حسابداری در سال ۲۰۱۹ با تعداد ۵۴ برون داد، در حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری در سال ۲۰۱۹ با ۴۷ برون داد و در نهایت در حوزه موضوعی علوم اجتماعی در سال ۲۰۲۰ با ۱۳۳ برون داد بوده است.

جدول ۱. وضعیت برون داده‌های پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی از منظر شاخص اثرگذاری در پایگاه اطلاعاتی سایول طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

حوزه موضوعی	تعداد شاخص میانگین		شاخص اثرگذاری	شاخص درصد مقاله‌های	
	استنادات	استنادات		پراستناد	منتشر شده در مجله‌های برتر
			وزن دهی شده در سطح رشته	(در آستانه ۱۰ درصد)	(در آستانه ۲۵ درصد)
علوم اجتماعی	۲۸۲۱	۴	۰.۷۳	٪۴.۹	٪۳۲.۳
اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی	۶۶۳	۵.۳	۰.۹۷	٪۱۱.۱	٪۱۷.۵
روانشناسی	۱۲۶۱	۵.۶	۰.۷۵	٪۶.۶	٪۳۱.۴
علوم تصمیم‌گیری	۲۴۶۴	۸.۱	۰.۹۰	٪۷.۹	٪۲۹.۱
تجارت، مدیریت و حسابداری	۲۱۲۷	۸.۹	۱.۰۷	٪۱۲.۶	٪۳۹.۵

در ادامه پرسش یک، جدول ۱ وضعیت برون داده‌های پژوهشی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی را با رویکرد علم‌سنجی از منظر شاخص اثرگذاری استنادی بر اساس داده‌های پایگاه سایول طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ نشان می‌دهد. از داده‌های موجود در جدول ۱ چنین برمی‌آید که حوزه موضوعی علوم اجتماعی از نظر تعداد استنادات با ۲۸۲۱ استناد در رتبه اول، و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۶۶۳ استناد در رتبه آخر قرار دارد. از نظر شاخص میانگین استنادات، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با میانگین ۸.۹ در رتبه اول، و حوزه موضوعی علوم اجتماعی با میانگین ۴ کمترین میزان را به خود اختصاص داده است. حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری با شاخص اچ ۲۷ بیشترین میزان و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با شاخص اچ ۱۵، کمترین میزان را در این شاخص به خود اختصاص داده‌اند. همچنین از نظر شاخص اثرگذاری استنادی وزن دهی شده در سطح رشته، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری معادل ۱.۰۷ بیشترین مقدار و حوزه موضوعی علوم اجتماعی معادل کمترین مقدار را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر شاخص درصد مقاله‌های پراستناد در آستانه ۱۰ درصد، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با ۱۲.۶ درصد بیشترین میزان و حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۴.۹ درصد کمترین میزان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین از نظر شاخص درصد مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های برتر، در آستانه ۲۵ درصد، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با ۳۹.۵ درصد بیشترین میزان و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۷.۵ درصد، کمترین میزان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین می‌توان اشاره کرد که از نظر شاخص‌های عملکرد استنادی برون داده‌های پژوهشی حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری بهترین عملکرد را در مقایسه با حوزه‌های موضوعی دیگر داشته است.

جدول ۲. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی از منظر شاخص همکاری در پایگاه اطلاعاتی سای‌ول طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۲۰

حوزه موضوعی	بین‌المللی		ملی		موسسه		انفرادی	
	درصد برون‌دادهای پژوهشی	میانگین استنادی	درصد برون‌دادهای پژوهشی	میانگین استنادی	درصد برون‌دادهای پژوهشی	میانگین استنادی	درصد برون‌دادهای پژوهشی	میانگین استنادی
علوم اجتماعی	۲۱.۲٪	۶.۶	۴۳.۵٪	۴.۱	۲۱.۵٪	۲.۷	۱۳.۸٪	۱.۷
اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی	۲۲.۲٪	۸.۹	۴۲.۱٪	۵.۱	۲۷.۸٪	۳.۳	۷.۹٪	۳.۴
روانشناسی	۳۱.۹٪	۹.۵	۴۹.۱٪	۳.۸	۱۴.۲٪	۳.۵	۴.۹٪	۵.۲
علوم تصمیم‌گیری	۲۵.۶٪	۹.۶	۴۱٪	۹.۹	۲۹.۲٪	۴.۵	۴.۳٪	۷.۲
تجارت، مدیریت و حسابداری	۲۰٪	۹.۹	۴۶.۶٪	۱۱.۷	۳۰.۷٪	۴.۶	۲.۵٪	۴.۷

به طور کلی در بخش مربوط به بخش همکاری‌های بین‌المللی، در حوزه موضوعی علوم اجتماعی بیشترین همکاری بین‌المللی به ترتیب با پنج کشور آمریکا (۳.۲ درصد)، بریتانیا (۲.۸ درصد)، استرالیا (۲.۳ درصد)، آلمان و مالزی (۲.۱ درصد) بوده است. در حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری بیشترین همکاری‌ها با پنج کشور کانادا (۶.۲ درصد)، آمریکا (۵.۲ درصد)، بریتانیا (۴.۹ درصد)، ایتالیا (۲.۶ درصد) و استرالیا (۲.۳ درصد) بوده است. در همین راستا در حوزه موضوعی تجارت، مدیریت، و حسابداری به ترتیب پنج کشور آمریکا (۵.۴ درصد)، بریتانیا (۴.۲ درصد)، ایرلند (۲.۱ درصد)، فرانسه (۱.۶ درصد) و استرالیا (۱.۲ درصد) دارای بیشترین همکاری‌ها بوده‌اند. در حوزه موضوعی روانشناسی نیز بیشترین همکاری‌ها به ترتیب با پنج کشور آمریکا (۱۱.۱ درصد)، کانادا (۶.۱ درصد)، استرالیا (۴.۸ درصد)، آلمان (۴.۴ درصد)، و بریتانیا (۴ درصد) بوده است. همچنین در حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی، بیشترین همکاری‌ها به ترتیب با پنج کشور آمریکا (۴.۸ درصد)، کانادا (۴ درصد)، بریتانیا (۳.۲ درصد)، دانمارک (۲.۴ درصد) و استرالیا (۱.۶ درصد) بوده است.

از داده‌های موجود در جدول ۲ چنین برمی‌آید که در قسمت همکاری‌های بین‌المللی، حوزه موضوعی روانشناسی با ۳۱.۹ درصد برون‌داد پژوهشی، بیشترین مقدار، و حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری، با ۲۰ درصد برون‌داد پژوهشی، کمترین مقدار را در همکاری‌های بین‌المللی به خود اختصاص داده‌اند. حوزه موضوعی روانشناسی با ۴۹.۱ درصد برون‌داد پژوهشی، بیشترین مقدار، و حوزه علوم تصمیم‌گیری با ۴۱ درصد پایین‌ترین رتبه را در بخش همکاری‌های ملی به خود اختصاص داده‌اند.

به طور کلی در قسمت همکاری‌های مؤسسه‌ای، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری، با ۳۰.۷ درصد برون‌داد پژوهشی، در رتبه اول، و حوزه موضوعی روانشناسی با ۱۴.۲ درصد، در پایین‌ترین رتبه قرار گرفته‌اند. حوزه موضوعی علوم اجتماعی، بیشترین همکاری‌های مؤسسه‌ای را به ترتیب با پنج دانشگاه تهران (۱۲.۷ درصد)، دانشگاه آزاد اسلامی (۵.۷ درصد)، دانشگاه علامه طباطبایی (۵ درصد)، دانشگاه تربیت مدرس (۴.۵ درصد) و دانشگاه خوارزمی (۴ درصد) داشته است. در این بخش، حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری بیشترین همکاری را به ترتیب با

پنج دانشگاه آزاد اسلامی (۷.۲ درصد)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر (۶.۵ درصد)، دانشگاه تهران (۶.۲ درصد)، دانشگاه تربیت مدرس (۵.۵ درصد) و مؤسسه مطالعات فیزیک و ریاضیات نظری (۲.۹ درصد) داشته است. حوزه موضوعی تجارت، مدیریت، و حسابداری نیز به ترتیب با پنج دانشگاه تهران (۱۳ درصد)، دانشگاه آزاد اسلامی (۹.۲ درصد)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر (۵.۴ درصد)، دانشگاه علامه طباطبایی (۳.۷ درصد) و دانشگاه علم و صنعت (۳ درصد) دارای بیشترین همکاری بوده است. همچنین حوزه موضوعی روانشناسی بیشترین همکاری‌ها را با پنج دانشگاه تهران (۲۰.۴ درصد)، دانشگاه خوارزمی (۱۰.۲ درصد)، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی (۸.۴ درصد)، دانشگاه علامه طباطبایی (۷.۵ درصد) و دانشگاه آزاد اسلامی (۴.۸ درصد) داشته است. در نهایت در حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی بیشترین همکاری‌ها به ترتیب با پنج دانشگاه تهران (۱۳.۷ درصد)، دانشگاه آزاد اسلامی (۸ درصد)، دانشگاه تربیت مدرس (۷.۲ درصد)، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی (۵.۶ درصد)، و دانشگاه صنعتی امیرکبیر (۴ درصد) بوده است. در قسمت برون داده‌های پژوهشی انفرادی، حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۱۳۸ درصد، بیشترین مقدار را کسب کرده است و در همین راستا حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری، با ۲۰.۵ درصد، کمترین مقدار را به خود اختصاص داده است. همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که در بخش همکاری‌های بین‌المللی، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با میانگین استنادات ۹.۹ بیشترین میانگین، در بخش همکاری‌های ملی نیز مانند بخش بین‌المللی، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با میانگین استنادات ۱۱.۷ بیشترین میانگین را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در بخش همکاری‌های مؤسسه‌ای، حوزه موضوعی علوم اجتماعی با میانگین استنادات ۱۳.۸ بیشترین میانگین، و در بخش انفرادی نیز حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری با میانگین استنادات ۷.۲ بیشترین میانگین را کسب کرده‌اند.

پاسخ به پرسش دوم پژوهش. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری با رویکرد دگرسنجی از منظر میزان اشاره و نشانه‌گذاری بر اساس داده‌های پایگاه اطلاعاتی آلت‌متریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ چگونه است؟

جدول ۳. وضعیت برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی دارای نمره

آلت‌متریک در حوزه‌های موضوعی مختلف طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

حوزه موضوعی	تعداد برون‌دادهای پژوهشی در اسکوپوس	تعداد برون‌دادهای دارای شناساگر شیء دیجیتال	تعداد برون‌دادهای اشاره‌شده در رسانه‌های اجتماعی	تعداد کل اشاره و نشانه‌گذاری	میانگین اشاره و نشانه‌گذاری	مجموع نمره	میانگین نمره
علوم اجتماعی	۷۱۲	۵۳۹	۱۳۲	۳۵۱۲	۲۶.۶	۲۷۳	۲.۰۵
اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی	۱۲۴	۱۱۳	۲۱	۳۶۳	۱۷.۲	۱۳	۰.۶۱
روانشناسی	۲۲۵	۲۲۰	۸۷	۴۳۳۱	۴۹.۷	۴۳۰	۴.۹۴
علوم تصمیم‌گیری	۳۰۴	۲۸۸	۵۱	۱۳۲۸	۶۳.۲	۴۷	۰.۹۲
تجارت، مدیریت و حسابداری	۲۳۸	۲۱۷	۲۸	۱۵۲۶	۵۴.۵	۲۹	۰.۶۷

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

جدول ۳ وضعیت برون‌دادهای پژوهشی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی دارای نمره آلت‌متریک در حوزه‌های موضوعی مختلف طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ را نشان می‌دهد. از نظر تعداد برون‌دادهای اشاره‌شده در رسانه‌های اجتماعی نیز حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۱۳۲ برون‌داد اشاره‌شده در رتبه اول، و حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری، با ۲۸ برون‌داد اشاره‌شده در رتبه پنجم و آخر قرار گرفته است. همچنین داده‌ها نشان‌دهنده این است که از نظر تعداد کل اشاره و نشانه‌گذاری، حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۳۵۱۲ اشاره و نشانه، در رتبه اول، و اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۳۶۳ اشاره و نشانه، در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. همچنین از نظر میانگین اشاره و نشانه‌گذاری حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری با میانگین ۶۳.۲ در رتبه اول و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با میانگین ۱۷.۲ در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. از نظر مجموع نمره آلت‌متریک حوزه موضوعی روانشناسی با مجموع ۴۳۰ در رتبه اول و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با مجموع ۱۳ در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. همچنین از نظر میانگین نمره آلت‌متریک، حوزه موضوعی روانشناسی با میانگین ۴.۹۴ بیشترین میانگین و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با میانگین ۰.۶۱ کمترین میانگین را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۴. میزان اشاره و نشانه‌گذاری برون‌دادهای پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی در رسانه‌های اجتماعی مختلف طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

حوزه موضوعی	علوم اجتماعی	اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی	روانشناسی	علوم تصمیم‌گیری	تجارت، مدیریت و حسابداری
مندلی	۳۱۹۱	۳۴۸	۳۷۰۹	۱۲۶۷	۱۴۶۷
توییت	۲۷۶	۱۴	۵۹۹	۵۹	۵۸

در ادامه پرسش دوم، جدول ۴ میزان اشاره و نشانه‌گذاری برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در رسانه‌های اجتماعی مختلف طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ را نشان می‌دهد. همان‌طور که از داده‌های موجود در جدول ۴ مشاهده می‌شود می‌توان اظهار کرد که از نظر اشاره، حوزه موضوعی روانشناسی با ۵۹۹ توییت، بیشترین اشاره و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۴ توییت کمترین اشاره را داشته‌اند و حوزه موضوعی روانشناسی از نظر نشانه‌گذاری در مندلی با تعداد ۳۷۰۹ بیشترین نشانه‌گذاری و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با تعداد ۳۴۸ کمترین نشانه‌گذاری را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین اشاره‌ها در رسانه‌های دیگر شامل ثبت اختراع، لینک‌دین، پنتت، فیس‌بوک، اخبار، وبلاگ و ویکی‌پدیا کمتر از ۱۰ اشاره در تمامی حوزه‌ها بودند.

پاسخ به پرسش سوم پژوهش. آیا میان شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس و آلت‌متریک اکسپلورر طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ رابطه وجود دارد؟

جدول ۵ نتایج آزمون همبستگی بین دو شاخص تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه شهید بهشتی طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ را نشان می‌دهد. برای مطالعه همبستگی میان شاخص استناد و نمره آلت‌متریک دریافتی طی بازه زمانی ده ساله، با توجه به توزیع غیرنرمال داده‌ها که عددی کمتر از

جدول ۵. نتایج آزمون همبستگی بین دو شاخص تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰

رابطه معنادار	Sig	R	حوزه موضوعی
ندارد	۰.۱۵۵	۰.۱۲۵	علوم اجتماعی
ندارد	۰.۹۴۵	۰.۰۱۶	اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی
دارد	۰	۰.۴	روانشناسی
دارد	۰.۰۳۱	-۰.۲۹۷	علوم تصمیم‌گیری
ندارد	۰.۱۱۶	-۰.۲۴۰	تجارت، مدیریت و حسابداری

۰.۰۵ بود از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف^۱ استفاده شد. نتایج نشان داد که در حوزه موضوعی روانشناسی رابطه آماری معنادار و مثبت بین تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک وجود دارد، به این منظور که با افزایش یک شاخص، شاخص دیگر نیز افزایش یافته است. همچنین در حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری رابطه آماری معنادار منفی بین تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک وجود دارد، به این منظور که افزایش یک شاخص باعث کاهش شاخص دیگر شده است. نتایج حاکی از آن است که در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی، اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی، و تجارت، مدیریت و حسابداری رابطه معناداری بین دو شاخص تعداد استناد و نمره آلت‌متریک وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر ارزیابی برون داده‌های پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و دگرسنجی طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۰ بوده است. بر این اساس تعداد کل برون داده‌های پژوهشی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه شهید بهشتی در بازه زمانی مورد نظر ۱۶۰۳ بوده است که از این مقدار، حوزه موضوعی علوم اجتماعی با ۷۱۲ برون‌داد (۴۴.۴ درصد)، و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۲۴ برون‌داد (۷.۷ درصد) کمترین مقدار را به خود اختصاص داده‌اند. به صورت کلی برون داده‌های پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری در بازه زمانی مورد نظر سیر صعودی داشته است. دلیل این امر می‌تواند افزایش دانشجویان و پژوهشگران در مقاطع مختلف تحصیلات تکمیلی باشد.

از منظر مقالات پراستناد در آستانه ده درصد، تجارت، مدیریت و حسابداری با ۱۲.۶ درصد بیشترین، و علوم اجتماعی با ۴.۹ درصد کمترین مقدار را داشته‌اند. از آنجایی که برخی شاخص‌های مورد بررسی در این پژوهش مانند میانگین استناد و تعداد مقالات پراستناد در برخی از نظام‌های رتبه‌بندی از جمله رتبه‌بندی‌های دانشگاه لایدن، سایمگو و شانگهای لحاظ می‌شود، افزایش هر چه بیشتر شاخص‌های مذکور می‌تواند در بهبود جایگاه دانشگاه در این نظام‌های رتبه‌بندی تأثیرگذار باشد (عرفان منش و حسینی ۱۳۹۶). حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری (نشان‌دهنده بهره‌وری تأثیرگذاری علمی) ۲۷ بیشترین مقدار و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با شاخص اچ ۱۵ در رتبه آخر قرار گرفته است.

از لحاظ شاخص تأثیرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته، با توجه به اینکه مقدار بالاتر از یک نشان‌دهنده

1 . Kolmogorov-Smirnov

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

عملکرد استنادی بهتر برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه مربوطه در مقایسه با متوسط جهانی برون‌دادهای پژوهشی مشابه، و شاخص پایین‌تر از یک، نشان‌دهنده عملکرد پایین‌تر برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه مربوطه در مقایسه با متوسط جهانی برون‌دادهای پژوهشی مشابه است. بنابراین حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با مقدار ۱۰۰۷ عملکرد استنادی بهتری داشته است و علوم اجتماعی با مقدار ۰.۷۳ عملکرد مناسبی را نداشته است، که این مسئله حاکی از پایین‌تر بودن سطح کیفی برون‌دادهای پژوهشی حوزه در مقایسه با متوسط کیفیت تولیدات علمی جهانی است. از منظر درصد مقاله‌های منتشرشده در مجله‌های برتر بر اساس اس‌جی‌آر، حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با ۳۹.۵ درصد برون‌داد در مجله‌های برتر در آستانه ۲۵ درصد، بیشترین مقدار و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۷.۵ درصد کمترین مقدار را به خود اختصاص داده‌اند، که این مسئله نشان‌دهنده کیفیت بالای برون‌دادهای پژوهشی در حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری ذکر شده است.

به‌طور کلی در راستای موارد ذکرشده، تأکید هر چه بیشتر دانشگاه‌ها به کیفیت برون‌دادهای پژوهشی در کنار کمیت این برون‌دادها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و همچنین در نظر گرفتن امتیاز و اعتبار پژوهشی ویژه برای نویسندگان مقالات در مجله‌های برتر می‌تواند راهکار مناسبی برای افزایش کیفیت برون‌دادهای پژوهشی باشد. در بخش همکاری‌ها، در همکاری بین‌المللی بیشترین همکاری با کشور آمریکا با ۳.۲ و در همکاری مؤسسه‌ای، بیشترین همکاری با دانشگاه تهران با ۱۲.۷ درصد بوده است.

در بخش همکاری‌ها یافته‌ها نشان داد برون‌دادهای پژوهشی حوزه‌های موضوعی روانشناسی و علوم تصمیم‌گیری با همکاری بین‌المللی بالا دارای استنادهای مطلوبی هستند که این نشان می‌دهد همکاری با کشورهای مختلف می‌تواند در افزایش استناد مؤثر باشد ولی نکته قابل توجه در این زمینه این است که برون‌دادهای پژوهشی حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با وجود همکاری بین‌المللی کم، استناد بالاتری دارند که این مسئله حاکی از کیفیت بالای این برون‌دادهاست که در بخش اثرگذاری هم کیفیت بالای برون‌دادهای پژوهشی این حوزه نشان داده شد.

برون‌دادهای پژوهشی حوزه موضوعی روانشناسی با بالاترین همکاری ملی، کمترین استناد را دارد، که این مسئله می‌تواند حاکی از پایین بودن کیفیت شاخص‌های اثرگذاری در این حوزه موضوعی باشد. در همکاری مؤسسه‌ای نیز حوزه موضوعی تجارت، مدیریت و حسابداری با بیشترین همکاری، بالاترین استناد را دارد و این لزوم همکاری بین مؤسسه‌ای بین پژوهشگران را جهت دریافت استناد بیشتر نشان می‌دهد. که این مسئله با نتایج پژوهش عرفان‌منش و حسینی (۱۳۹۶) و ویساک (۲۰۱۹) مبنی بر اینکه مدارک حاصل از هم‌تألیفی بر دریافت استنادات و کیفیت آنها مؤثر بوده است مطابقت دارد. همین‌طور برون‌دادهای پژوهشی حوزه موضوعی علوم اجتماعی با بیشترین برون‌دادهای فردی دارای کمترین استناد است که این مسئله اهمیت همکاری‌های پژوهشی را برای دریافت استناد نشان می‌دهد.

از آنجایی که حضور مقالات در رسانه‌های اجتماعی و بررسی دگرسنجه‌ها تنها با داشتن شناسگر شیء دیجیتال قابل بازیابی است، مدارکی که دارای شناسگر شیء دیجیتال نبودند کنار گذاشته شدند. بر این اساس تعداد ۵۳۹ برون‌داد در حوزه موضوعی علوم اجتماعی، و ۱۱۳ برون‌داد در حوزه اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی به ترتیب بیشترین تعداد و کمترین تعداد برون‌دادهای دارای شناسگر شیء دیجیتال را به خود اختصاص داده‌اند. و از نظر تعداد کل اشاره و نشانه‌گذاری حوزه موضوعی روانشناسی با ۴۳۳۱ در رتبه اول، درحالی‌که به لحاظ استناد در رتبه چهارم قرار دارد و حوزه موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۳۶۳ در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. نمره آلت‌متریک حوزه موضوعی روانشناسی با ۴۳۰ در رتبه اول و حوزه موضوعی اقتصاد با ۱۳ در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. این پژوهش نشان داد که

افزایش نمره آلت‌متریک، لزوماً باعث افزایش تعداد استنادات نمی‌شود اما می‌تواند در دریافت استنادات تأثیر مثبت بگذارد؛ که این امر برخلاف نتایج پژوهش ویساک (۲۰۱۹) از جهت افزایش تعداد استناد در راستای افزایش نمره آلت‌متریک است.

از نظر تعداد توییت، رشته روانشناسی با ۵۹۹ توییت دارای بیشترین اشاره، و ۳۰۷۹ نشانه گذاری در مندلی، در رتبه اول و اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی با ۱۴ توییت و ۳۴۸ نشانه گذاری، کمترین اشاره و نشانه را دارا بودند. این یافته‌ها با پژوهش پپلیز و همکاران (۲۰۱۶)، نوردینی و پترز (۲۰۱۶) از جهت روند رو به رشد نشانه‌گذاری در مندلی و رابطه معناداری میان نمره آلت‌متریک و تعداد استناد، هم‌راستا بوده است.

با توجه به اینکه استناد از شاخص‌هایی محسوب می‌شود که در علم‌سنجی کاربرد بسیاری دارد. به‌منظور بررسی همبستگی بین تعداد استنادات و نمره آلت‌متریک، از این شاخص‌ها استفاده می‌شود. در این پژوهش نیز از روش مذکور استفاده شده است و نتایج حاکی از آن بود که، در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی، اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی، و تجارت، مدیریت، و حسابداری رابطه معنادار وجود ندارد که این یافته‌ها برخلاف یافته‌های پژوهش‌های ویساک (۲۰۱۹)، سلیمی (۱۳۹۵)، عرفان‌منش (۱۳۹۷)، از جهت رابطه معناداری است. همچنین حوزه‌های موضوعی روانشناسی دارای همبستگی مثبت (افزایش یک شاخص، باعث افزایش شاخص دیگر)، و حوزه موضوعی علوم تصمیم‌گیری دارای همبستگی منفی (افزایش یک شاخص، باعث کاهش شاخص دیگر، و بالعکس) بودند که با نتایج پژوهش‌های ویساک (۲۰۱۹)، سلیمی (۱۳۹۵)، عرفان‌منش (۱۳۹۷)، از جهت رابطه معناداری همخوانی دارد.

با توجه به اهمیت پژوهش، نقش‌آفرینی بیش از پیش متخصصان علوم اجتماعی و رفتاری ضروری است. مثلاً افزایش اشتراک‌گذاری برون‌دادهای پژوهشی و فعالیت‌های پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند بر دریافت استنادات تأثیر مثبت بگذارد. با توجه به اینکه نبود درج‌شاسگر دیجیتال اشیاء بر روی مقالات باعث می‌شود که بررسی تأثیر آنها بر اساس دگرسنجه‌ها قابل بررسی نباشد و ارزش مقالات نادیده گرفته شود. درج این شناسه در مقالات نقش بسیار پررنگی را در مطالعات آلت‌متریک دارد که باید با حساسیت بیشتری بر وجود آن تأکید شود. از نتایج این پژوهش می‌توان برای برنامه‌ریزی در سطح مدیریت‌ها، معاونت‌های مختلف در دانشگاه مورد بررسی استفاده کرد و با شناختن اولویت‌ها، توانایی‌ها و نقاط ضعف، تسهیلات لازم را برای هدفمندتر کردن فعالیت‌های علمی در حوزه‌های علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه مورد بررسی فراهم آورد. نهایتاً یافته‌های این پژوهش می‌تواند به شناسایی جایگاه علمی دانشگاه مورد نظر در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و رفتاری و نیز به برنامه‌ریزی برای توسعه دانشگاه در سطح ملی و بین‌المللی کمک کند.

پیشنهاد‌های اجرایی پژوهش

- توجه ویژه به پژوهشگران دانشگاه و اهدای جوایز به نویسندگان مقاله‌ها، ارتقای سمت آنها، از جمله راهکارهایی است که برای افزایش انگیزه پژوهشگران در راستای افزایش برون‌دادهای پژوهشی توصیه می‌شود؛
- ایجاد فرهنگ پژوهش و بهادادن به فعالیت‌های پژوهشی و توجه به امر پژوهش در دانشگاه و سوق‌دادن نیروی انسانی متخصص (مخصوصاً اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی) به مشارکت در برون‌دادهای پژوهشی کشور مورد توجه قرار گیرد؛
- با توجه به اینکه در این پژوهش نشان داده شد که همکاری‌ها در دریافت استناد در برون‌دادهای پژوهشی تأثیر

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم اجتماعی و رفتاری با استفاده از ...

به‌سزایی دارد، در همین راستا افزایش همکاری‌های پژوهشی و استفاده از تجربیات دانشگاه‌های بزرگ و برتر داخل و خارج کشور و نیز افزایش بودجه‌های پژوهشی در جهت افزایش برون‌دادهای پژوهشی و افزایش استنادات توصیه می‌شود؛

- کارگاه‌های آموزشی برای معرفی آلت‌متریک و قایبیت شبکه‌های اجتماعی برگزار شود تا پژوهشگران از امکانات چنین محیط‌هایی به‌منظور عضویت و به اشتراک‌گذاری آثار خود در بالابردن میزان رؤیت‌پذیری آنها استفاده کنند و در نتیجه، میزان استناد به مقالات خود را افزایش دهند؛
- با توجه به یافته‌ها می‌توان گفت از شاخص‌های آلت‌متریک می‌توان به‌عنوان مکمل شاخص‌های استنادی و نه جایگزین آنها، در ارزیابی پژوهش و محاسبه تأثیر علمی بهره برد.

پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

- یافته‌های مطالعه حاضر درخصوص دانشگاه شهید بهشتی را با دانشگاه‌های هم‌رده و مشابه مقایسه کنند؛
- پژوهش حاضر، به برون‌دادهای پژوهشی نمایه‌شده در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس محدود بود؛ سایر پژوهش‌ها می‌تواند با استفاده از داده‌های پایگاه‌هایی مانند وب آو ساینس و دایمنشنز^۱ انجام شود.

فهرست منابع

- احتشام، حمیده، صادقی، حلیمه، واحدی درمیان، فائزه و امیری، ام‌البنین. (۱۳۹۸). بررسی شاخص‌های آلت‌متریکس مقالات دانشگاه علوم پزشکی مندرج در پایگاه اسکوپوس با استفاده از ابزار پلام ایکس. *علوم پزشکی بیرجند*، ۲۶ (۴)، ۳۴۳-۳۵۱.
- ارشدی، هما، عرفان‌منش، محمدمبین و سالمی، نجمه. (۱۳۹۶). ترسیم و تحلیل شبکه‌های هم‌نویسی پژوهشگران دانشگاه شهید بهشتی در حوزه‌های علوم اجتماعی، انسانی و هنر. *پژوهش‌نامه علم‌سنجی*، ۳ (۱)، ۴۸-۷۰.
- اسماعیل پور بندبنی، محمد، بتولی، زهرا، رضانی، ابوذر، رنجبر پیرموسی، زلیخا و رضانی پاکپور لنگرودی، فاطمه. (۱۳۹۵). ارزیابی شاخص‌های آلت‌متریک در میزان استناد به مقالات دانشگاه علوم پزشکی گیلان. *مدیریت اطلاعات سلامت*، ۱۳ (۵۱)، ۳۶۷-۳۷۲.
- جوکار، عبدالرسول، گل‌تاجی، مرضیه. (۱۳۸۹). مطالعه تطبیقی میزان خوداستنادی در دو نشریه فصلنامه کتاب و فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶ بر اساس پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۳ (۴۹)، ۹۱-۱۱۰.
- حسینی، الهه، تقی‌زاده میلانی، کیمیا. (۱۳۹۹). بررسی آلت‌متریک در سطح نشریه: مورد مطالعه حوزه علوم اجتماعی و انسانی در پایگاه سیج در سال ۲۰۱۸. *پژوهشنامه علم‌سنجی*، ۶ (۲)، ۱۶۷-۱۸۴.
- سلیمی، الهام. (۱۳۹۵). *بررسی میزان حضور پژوهشگران و تولید ایرانی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت و پایگاه استنادی اسکوپوس با روش آلت‌متریک*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
- صراطی شیرازی، منصوره. (۱۳۹۸). مطالعه آلت‌متریک مقاله‌های ایرانی نمایه‌شده در نمایه علوم اجتماعی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۵ (۱۷)، ۱۶۳-۱۹۰.

- عرفان منش، محمدامین. (۱۳۹۷). رابطه میان شاخص‌های فعالیت آلت‌متریک و کیفیت مجله‌های علم اطلاعات و کتابداری در اسکوپوس. *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۹ (۲)، ۲۶-۷.
- عرفان منش، محمدامین، حسینی، الهه. (۱۳۹۶). کیفیت مقاله‌های بین‌المللی دانشگاه اصفهان طی سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۱۵. *مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی*، ۴ (۱)، ۳۱-۴۰.
- غفاری، سعید، زکیانی، شعله و ملکی، ایرج. (۱۳۹۸). ارزیابی تولیدات علمی پژوهشگران حوزه روانشناسی در نظام استنادی آی‌اس‌آی طی سال‌های ۲۰۱۳-۲۰۱۷: مطالعه علم‌سنجی. *اطلاع‌رسانی پزشکی نوین*، ۱ (۵)، ۳۳-۴۰.
- مقیسه، زهره، مرادیان، مهسا و عرفان منش، محمدامین. (۱۳۹۹). استناد، دانلود، اشاره و نشانه‌گذاری کتاب‌های الکترونیکی علمی: مطالعه موردی کتاب‌های اشپرینگر با استفاده از پلتفرم بوک‌متریکس. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲۳ (۳)، ۱۲۱-۱۴۴.
- منصورکیایی، ربابه، باب‌الحوائجی، فهیمه، نوشین فرد، فاطمه و سهیلی، فرامرز. (۱۳۹۷). ارزیابی میزان اشاعه مقالات علمی پژوهشگران علم اطلاعات و دانش‌شناسی جهان در شبکه‌های اجتماعی. *پژوهش‌نامه علم‌سنجی*، ۴ (۷)، ۱۵۹-۱۷۶.
- نوروزی، عباسعلی، ابوالقاسمی، محمود و قهرمانی، محمد. (۱۳۹۴). بررسی موانع تولید علم از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی. *رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۲ (۲۲)، ۷۷-۱۰۸.
- Wasike, B. (2019). Wasike, B. (2021). Citations Gone #Social: Examining the Effect of Altmetrics on Citations and Readership in Communication Research. *Social Science Computer Review*, 39(3), 416-433. DOI:10.1177/0894439319873563
- Arshadi, H., Erfanmanesh, M., & Salemi, N. (2017). Visualization and Analysis of Co-uthorship Networks of Shahid Beheshti University Researchers in Humanities, Social Sciences and Art. *Scientometrics Research Journal*, 3(5), 15-32. doi: 10.22070/rsci.2017.791. [In Persian]
- Ehtesham, H., Sadeghi, H., Vahedi Darmian, F., & Amiri, O. (2019). Evaluation of altmetrics indicators of Birjand University of Medical Sciences articles listed on the Scopus Database by using the PlumX Tool: A Scientometric Study. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*, 26(4), 343-352. DOI: http://doi.org/10.32592/JBirjandUnivMedSci.2019.26.4.106. [In Persian]
- Elsevier. Retrieved from: <https://www.elsevier.com/solutions/scival/features>
- Erfanmanesh, M. A. (2018). The relationship between altmetric activity and quality indicators of the Library and Information Science journals in Scopus. *Librarianship and Information Organization Studies*, 29(2), 7-26 . URL:http://nastinfo.nlai.ir/article_2220.html?lang=en [In Persian]
- Erfanmanesh, M., & Hosseini, E. (2017). The Quality of International Articles of the University of Isfahan during 2006-2015. *Quarterly Knowledge and Information Management Journal*, 4(1), 31-40 . URL: https://lib.journals.pnu.ac.ir/article_4803.html?lang=en. [In Persian].
- Esmailpour-Bandboni, M., Batooli, Z., Ramezani, A., Ranjbar-Pirmousa, Z., & Ramezani, F. (2016). An assessment of altmetrics indicators on citation rate of articles affiliated by Guilan University of Medical Sciences. *Health Information Management*, 13(5), 367-372 [In Persian]
- GHAFFARI, S., ZAKIANI, S., & MALEKI, I. (2019). Evaluation of scientific productions of psychology researchers in the ISI citation system during 2013-2017: Scientific Study. URL:<https://www.sid.ir/paper/263027/en>. [In Persian]

- Hosseini, E., & Taghizadeh Milani, K. (2020). Altmetric survey at the journal level: A Case Study in the field of Social Sciences and Humanities in the Sage Database in 2018. *Scientometrics Research Journal*, 6(12), 167-184. doi: 10.22070/rsci.2020.4662.1315. [In Persian]
- Jokar, A., Goltaji, M. A comparative study of the amount of self-citations in two publications, Book Quarterly and Librarianship and Information Quarterly, in the years 1382 to 1386, based on the citation reports database of Persian publications, Islamic World Science Citation Database. (2010). *Library and Information Sciences*, 13(1), 91-110. URL: http://lis.aqr-libjournal.ir/article_43548.html?lang=en [In Persian]
- Ortega, J. L. (2018). Reliability and accuracy of altmetric providers: a comparison among Altmetric. com, PlumX and Crossref Event Data. *Scientometrics*, 116(3), 2123-2138. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2838-z>
- Lahikainen, J. (2016). Altmetrics in social sciences and humanities: possibilities, challenges, and experiences. URL: <https://library.ifla.org/1356/>
- Mansour Kiyaei, R., Babolhavaeji, F., Nooshinfard, F., & Soheili, F. (2018). Evaluating dissemination of knowledge and information science papers in social networks. *Scientometrics Research Journal*, 4(7), 161-178. doi: 10.22070/rsci.2017.535. [In Persian]
- Moghiseh, Z., Moradyan, M., & Erfanmanesh, M. (2020). Citations, Downloads, Mentions and Bookmarks of Scholarly E-Books: A Case Study of Springer Nature's Books Using Book-matrix Platform. *Library and Information Sciences*, 23(3), 119-144. doi: 10.30481/lis.2020.58001. [In Persian]
- N, A., A, M., & GH, M. (2015). Exploring Barriers to Science Production from the Viewpoint of Shahid Beheshti University Faculty Members. *Journal of New Approaches in Educational Administration*, 6(22), 77-108. URL: https://jedu.marvdasht.iau.ir/article_840.html?lang=en. [In Persian]
- Nuredini, K., & Peters, I. (2016). Enriching the knowledge of altmetrics studies by exploring social media metrics for Economic and Business Studies journals. In *Proceedings of the 21st International Conference on Science and Technology Indicators (STI Conference 2016), València (Spain), September 14-16, 2016*. Berlin: European Network of Indicator Designers (ENID). URL: <https://www.econstor.eu/handle/10419/146879>
- Peoples, B. K., Midway, S. R., Sackett, D., Lynch, A., & Cooney, P. B. (2016). Twitter Predicts Citation Rates of Ecological Research. *PloS one*, 11(11), e0166570. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27835703/>
- Priem, Jason Et al (2010). Altmetrics: A manifesto. Retrieved from <http://altmetrics.org/manifesto/>
- Salimi, Elham (2015). Investigating the presence of Iranian researchers and production in the scientific social network ResearchGate and the Scopus citation database using altmetric method. Master's thesis. Al-Zahra University, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Department of Information Science and Epistemology. [In Persian]
- Serati Shirazi, M. (2019). An Altmetric Study on Scientific Iranian Articles Indexed in Social Science index. *Sciences and Techniques of Information Management*, 5(4), 162-190. doi: 10.22091/stim.2020.4982.1356. [In Persian]
- Thelwall, M., & Kousha, K. (2015). Research Gate: Disseminating, communicating, and measuring Scholarship?. *Journal of the Association for information Science and technology*, 66(5), 876-889. DOI: <https://doi.org/10.1002/asi.23236>.